

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2022

REKENINGKUNDE V2

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 10 bladsye, insluitend 'n
formuleblad en 'n 8-bladsye antwoordeboek.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
4. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
5. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
6. ALLE bewerkings moet tot EEN desimale punt getoon word, waar van toepassing.
7. 'n FORMULEBLAD met finansiële aanwysers is aan die einde van die vraestel aangeheg. Jy mag dit gebruik indien nodig. Die gebruik van hierdie formulablad is NIE verpligtend NIE.
8. Skryf netjies en duidelik.
9. Gebruik die inligting in die tabel as gids wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	MINUTE
1	Kontantransaksies en Krediteure-rekonsiliasie	40	30
2	Kosteberekeninge	40	30
3	Begroting	45	40
4	Vaste bates	25	20
TOTAAL		150	120

VRAAG 1: KONTANTTRANSAKSIES EN KREDITEUREREKONSILIASIES

(40 punte; 30 minute)

Die inligting het betrekking op Beauty Winkels, 'n besigheid wat kosmetiekware verkoop.

1.1 OPSKRYF VAN KONTANTTRANSAKSIES

Beauty het haar rekeningkundige stelsels aangepas om kontantbetalings deur middel van elektroniese fondsoordragte (EFO) te doen. Sy gebruik die formele maandelikse bankstaat wat op die 26ste van elke maand beskikbaar is, om haar kontantjoernale op datum te bring.

GEVRA:

- 1.1.1 Noem DRIE voordele wat die gebruik van elektroniese fondsoordragte (EFO) inhou. (3)
- 1.1.2 Verduidelik TWEE aspekte van die besigheidsumgewing wat Beauty moes verander of aangepas het, om hierdie stelsel te kon implementeer en om te verseker dat dit effektief funksioneer. (4)
- 1.1.3 Bring die Kontantjoernale op datum deur die tabel wat in die ANTWOORDEBOEK voorsien word, te voltooi. (20)

INLIGTING:

- A. Op 31 Oktober 2021 was die voorlopige totale van die kontantjoernale:

Kontantontvangstejoernaal	Kontantbetalingsjoernaal
R113 800	R98 400

- B. Uittreksel uit die Bankstaat op 26 Oktober 2021:

BESONDERHEDE	BEDRAG
Debietorder: Frere Munisipaliteit	R 2 180
Kontantheringsfooie	195
Deposito: L. Loren	8 200
EFO-koste	155
EFO: Zema Handelaars	12 300
Deposito: L. Slomo	3 320
Rente op debietsaldo	210
Hazard Versekeraars	1 970

- Die debietorder aan Frere munisipaliteit was vir eiendomsbelasting.
- Die deposito van L. Loren is vir die maandelikse huurinkomste.
- Die EFO aan Zema Handelaars was vir handelsvoorraad aangekoop. Die boekhouer het vergeet om hierdie transaksie in die korrekte joernaal aan te teken.
- Die deposito van debiteur L. Slomo, is ter vereffening van sy rekening van R3 600.
- R1 340 van die debietorder aan Hazard Versekeraars is vir die besigheid se versekering. Die balans is vir die eienaar se persoonlike voertuig.

1.2 KREDITEUREREKONSILIASIE

Beauty Winkels koop kosmetiekware van Vuyi Verskaffers op krediet en het 'n rekeningstaat vir Oktober 2021 ontvang.

GEVRA:

Voltooi die tabel wat in die ANTWOORDEBOEK voorsien is, om aan te dui wat die effek van elke fout of weglating is. Dui 'n vermeerdering met (+) en 'n vermindering met (-) langs elke bedrag aan.

(13)

INLIGTING:

Saldo volgens die staat wat van Vuyi Verskaffers ontvang is:	R26 070
Saldo van Vuyi Verskaffers se rekening in die Krediteure-grootboek van Beauty Winkels.	R41 680

FOUTE EN WEGLATINGS:

- A. 'n Faktuur vir R7 250 is verkeerdelik as R2 750 aangedui op die staat wat van Vuyi Verskaffers ontvang is.
- B. 'n Afslag van R840 vir beskadigde goedere, is as 'n faktuur aangeteken in Vuyi Verskaffers se rekening in die krediteuregrootboek van Beauty Winkels.
- C. Beauty Winkels het 7,5% korting aangeteken toe 'n EFO betaling van R8 000 gemaak is. Dit verskyn nie op die staat nie. Vuyi Verskaffers het laat weet die korting moes 5% gewees het en sal dit in volgende maand se staat insluit.
- D. Beauty Winkels toon 'n kredietfaktuur vir R7 600 in Vuyi Verskaffers se rekening in die krediteuregrootboek. Dit was vir goedere van Vuyisile Handelaars aangekoop.
- E. Vuyi Verskaffers het nie die 10% handelskorting op 'n kredietfaktuur vir die aankope van goedere, afgetrek nie. Die korrekte netto bedrag van R8 550 is in die boeke van Beauty Winkels aangeteken.
- F. 'n Faktuur vir goedere aangekoop vir R3 380 op 30 Oktober 2021, is nie op die staat van Vuyi Verskaffers nie. Die staat is gedateer 28 Oktober 2021.

VRAAG 2: KOSTEBEREKENINGE**(40 punte; 30 minute)****2.1 MAHLAPE VERVAARDIGERS**

Die besigheid vervaardig wintersbaadjies. Die finansiële jaar het geëindig op 28 Februarie 2021.

GEVRA:**2.1.1 Verwys na Inligting A, B en C**

Bereken die volgende vir die finansiële jaar:

- Direkte materiaalkoste (6)
- Direkte arbeidskoste (7)

2.1.2 Verwys na Inligting D

Die boekhouer het die totale fabrieksbokoste bereken, maar nagelaat om sekere faktore in ag te neem. Bereken die korrekte fabrieksbokoste deur die foute en weglatings in ag te neem. Dui 'n vermeerdering (+) of vermindering (-) van die totaal wat gegee is, aan. Toon alle bewerkings. (9)

2.1.3 Voltooi die Goedere-in-bewerkingrekening in die Algemene Grootboek. (8)**INLIGTING:****A. Voorraadsaldo's:**

	28 FEBRUARIE 2021 R	1 MAART 2020 R
Grondstowwe	33 200	27 500
Goedere-in-bewerking	27 420	23 444

B. Transaksies vir die jaar:

- (i) Grondstowwe vir kontant en krediet aangekoop was R263 400.
- (ii) Beskadigde grondstowwe ter waarde van R9 200 is aan krediteure teruggestuur.
- (iii) Afleweringskoste op kontantaankope van grondstowwe was R7 500.

C. Besonderhede van produksiewerkers:

Aantal werkers	5
Gewone ure gewerk (basies)	1 520 ure per werker
Tarief vir gewone tyd	R30 per uur
Totale oortyd-ure vir al die werkers	420 ure
Tarief vir oortyd	1,6 keer meer as gewone tyd

Die besigheid dra namens al hul werkers, 1% tot die WVF en 9% tot 'n pensioenfonds by, gebaseer op hul totale verdienste.

D. Die boekhouer het die fabrieksbokoste as R106 760 bereken.

Die volgende foute en weglatings is opgemerk:

- (i) Die slotvoorraad van indirekte fabrieksmateriaal, R3 800 is nie in ag geneem nie.
- (ii) R22 200 van die water en elektrisiteituitgawe is aan die fabriek. Dit was 50% van die totale uitgawe, maar 60% moet aan die fabriek toegedeel word.
- (iii) Die totale huuruitgawe van R75 600 is in die fabrieksbokosterekening aangeteken. Dit moet verdeel word in die verhouding 4 : 2 : 1 (4 dele vir die fabriek).

2.2 MELINDA SE SPEELGOEDWINKEL

Die eienaar, Melinda Botha, wil die vordering van die besigheid assessee en het die volgende inligting in verband met die produksie en verkope van speelgoedmotors verskaf.

Die speelgoedmotors word verkoop teen 'n winsopslag van 50% op kosprys. Die finansiële jaar het geëindig op 30 Junie 2021.

GEVRA:

- 2.2.1 Bereken die gelykbreekpunt vir die jaar geëindig 30 Junie 2021. (4)
- 2.2.2 Verduidelik of Melinda tevrede behoort te wees met die vlak van produksie wat vir hierdie finansiële jaar behaal is. Haal syfers aan. (3)
- 2.2.3 Melinda is besorg oor die beheer oor direkte arbeidskoste per eenheid.
 - Verduidelik waarom sy besorg is. Haal syfers aan. (2)
 - Verskaf EEN voorstel hoe sy beheer oor hierdie koste kan verbeter. (1)

INLIGTING:

	30 Junie 2021		30 Junie 2020
	TOTAAL R	EENHEIDS- PRYS R	EENHEIDS- PRYS R
Direkte Materiaalkoste	76 000	38,00	32,00
Direkte Arbeidskoste	64 000	32,00	22,00
Verkoops- en Verspreidingskoste	30 000	15,00	12,00
TOTALE VERANDERLIKE KOSTE	170 000	85,00	66,00
Fabrieksbokoste	44 000	22,00	20,00
Administrasiekoste	16 000	8,00	8,00
TOTALE VASTE KOSTE	60 000	30,00	28,00
VERKOPE	250 000	125,00	110,00
Eenhede geproduseer en verkoop	2 000 eenhede		1 500 eenhede
Gelykbreekpunt	?		955 eenhede

VRAAG 3: BEGROTINGS**(45 punte; 40 minute)****PIONIER WINKELS**

Inligting uit die rekords is vir die begrotingstydperk wat eindig op 31 Desember 2021.

GEVRA:

- 3.1 Voltooi die Debiteure-invorderingskedule. Verwys na die ruimtes met 'n *. (9)
- 3.2 Voltooi die uittreksel uit die Kontantbegroting vir November en Desember 2021, wat in die ANTWOORDEBOEK aangebied word. (22)
- 3.3 Bereken die volgende:
- 3.3.1 Die bedrag vir die lening wat op 1 Desember 2021 ontvang moet word. Let op dat rente teen 11% p.j. aan die einde van elke maand betaal word (4)
- 3.3.2 Die % styging in salarisse en lone (4)
- 3.4 Verskaf TWEE voorstelle aan Shirley hoe sy kan verseker dat krediet slegs aan betroubare mense toegestaan word en TWEE maniere om invorderings van debiteure te verbeter. (6)

INLIGTING:**A. Totale verkoopsyfers vir die tydperk geëindig Desember 2021:**

Goedere word verkoop teen 'n winsopslag van 50% op kosprys.

MAAND	WERKLIK		BEGROOT	
	KONTANT	KREDIET	KONTANT	KREDIET
Oktober	R216 000	R504 000		
November	R207 000	R483 000		
Desember			R222 000	R518 000

B. Kredietverkope word volgens die volgende neiging ingevorder:

- 40% in die maand van verkope (hierdie debiteure ontvang 5% korting)
- 40% in die maand wat volg op die maand van verkope
- 18% twee maande na die maand van verkope
- 2% word as oninbare skuld afgeskryf.

C. Aankope en betalings aan krediteure:

- Voorraad wat verkoop is, word in die maand van verkope vervang ('n basis voorraadvlak word gehandhaaf).
- Alle aankope van handelsvoorraad is op krediet.
- Krediteure word in die maand wat volg op die maand van aankope, betaal.

D. Addisionele inligting:

- Huurinkomste sal na verwagting met 8% p.j. styg vanaf 1 Desember 2021.
- Versekering sal met 5% p.j. styg vanaf 1 Desember 2021.
- Rente op vaste deposito vir die jaar is R9 600 en word in drie gelyke paaielemente ontvang op 30 September 2021, 31 Desember 2021 en 31 Maart 2022 onderskeidelik.
- Ander bedryfsuitgawes sal verminder met R2 500 per maand as gevolg van Covid-verwante sluitings.
- Die eienaar gaan ook sy onttrekkings vanaf 1 Desember 2021 tot R5 000 per maand verminder. 30% hiervan sal voorraad wees.

VRAAG 4: VASTE BATES**(25 punte; 20 minute)**

Die inligting het betrekking op Malusi se Afleweringsdienste wat 'n afleweringsdiens aan plaaslike hardeware-verskaffers bied. Die finansiële jaar het op 28 Februarie 2021 geëindig.

GEVRA:

- 4.1 Bereken die totale waardevermindering op voertuie en op toerusting. (13)
- 4.2 Malusi wil twee van die afleweringsvoertuie verkoop en met 'n groter, nuwer model vragmotor vervang. Sy vrou voel dit is nie 'n goeie idee nie.
- 4.2.1 Verskaf TWEE moontlike redes wat Malusi kan gebruik om sy vrou te oortuig dat dit 'n goeie besluit sal wees. (4)
- 4.2.2 Verskaf EEN rede om sy vrou se gevoelens te ondersteun. (2)
- 4.3 Malusi is besorg oor die gebruik van die voertuie in verband met die vordering van die besigheid.
- Identifiseer TWEE probleme uit die inligting wat voorsien word. Haal syfers aan. Verskaf in elke geval 'n oplossing vir die probleem wat geïdentifiseer is. (6)

INLIGTING:

- A. Op 1 Maart 2020 het die besigheid vyf afleweringsvoertuie besit.
Op 1 Junie 2020 is 'n addisionele afleweringsvoertuig op krediet gekoop.
- B. Op 1 Januarie 2021 is ou toerusting met 'n kosprys van R115 000, aan 'n ouetehuis geskenk. Die opgehoopte waardevermindering op hierdie toerusting was R84 200 op 1 Maart 2020.
- C. Beleid vir waardevermindering:
- Waardevermindering op voertuie word teen 20% p.j. op kosprys afgeskryf.
 - Waardevermindering op toerusting word teen 15% p.j. op drawaarde afgeskryf.
- D. **Addisionele inligting uit die rekords:**

	28 Februarie 2021 R	1 Maart 2020 R
Afleweringsvoertuie (kosprys)	1 600 000	1 260 000
Opgehoopte waardevermindering op voertuie	?	756 000
Toerusting (kosprys)	517 000	632 000
Opgehoopte waardevermindering op toerusting	?	365 000
Herstewerk en onderhoud van voertuie	76 800	76 800
Brandstof en olie	187 680	192 000
Salarisse aan bestuurders	80 850	77 000
Verkope	816 000	960 000

25**TOTAAL: 150**

GRAAD 11 REKENINGKUNDE FINANSIËLE AANWYSERS FORMULEBLAD		
$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste per vennoot}}{\text{Vennoot gemiddelde ekwiteit}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsekwiteit}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : Bedryfslaste	(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste	
(Handels en ander ontvangbares + Kontant en Kontantekwivalente) : Bedryfslaste		
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope}} \times \frac{365}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$	
Nie-Bedryfslaste : Eienaarsekwiteit	Totale Bates : Totale Laste	
$\frac{\text{Totale vaste koste}}{\text{Verkoopsprys per eenheid} - \text{Veranderlike koste per eenheid}}$		

NAAM:

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2022

**REKENINGKUNDE V2
ANTWOORDEBOEK**

VRAAG	MAKSIMUM PUNTE	PUNTE BEHAAL	GEMODEREERDE PUNTE
1	45		
2	45		
3	30		
4	30		
	150		

Hierdie antwoordeboek bestaan uit 8 bladsye.

1.2 KREDITEUREREKONSILIASIE

Rekonsilieer die Krediteuregrootboekrekening met die Staat		
No.	KREDITEUREGROOTBOEK- REKENING VAN VUYI VERSKAFFERS	STAAT VAN VUYI VERSKAFFERS
Saldo	41 680	26 070
A		
B		
C		
D		
E		
F		
TOTAAL		

13

V1	40	
----	----	--

VRAAG 2

2.1.1 Bereken:

Direkte materiaalkoste	
BEWERKINGS	ANTWOORD
Direkte arbeidskoste	
BEWERKINGS	ANTWOORD

6

7

2.1.2

FABRIEKSBOKOSTE	
TOTAAL AFGEBRING	106 760
TOTAAL	

9

2.1.3

ALGEMENE GROOTBOEK VAN MAHLAPE VERVAARDIGERS

GOEDERE-IN-BEWERKINGREKENING

8

2.2 MELINDA SE SPEELGOEDWINKEL**2.2.1 Bereken die gelykbreekpunt vir die jaar geëindig 30 Junie 2021.**4**2.2.2 Verduidelik of Melinda tevrede behoort te wees met die vlak van produksie wat vir hierdie finansiële jaar behaal is. Haal syfers aan.**3**2.2.3 Melinda is besorg oor die beheer oor direkte arbeidskoste per eenheid.****Verduidelik waarom sy besorg is. Haal syfers aan.**2**Verskaf EEN voorstel hoe sy beheer oor hierdie koste kan verbeter.**1

V2	40	
----	----	--

VRAAG 3

3.1 DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE

Maand	Krediet-verkope	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER
SEPTEMBER	490 000	196 000		
OKTOBER	504 000	191 520	201 600	90 720
NOVEMBER	483 000		*	*
DESEMBER	*			196 840
ONTVANGSTES VAN DEBITEURE			*	*

9

3.2 UITTREKSEL: Kontantbegroting vir die tydperk wat eindig 31 Desember 2021

ONTVANGSTES	NOVEMBER	DESEMBER
Kontantverkope	204 000	
Kontant van debiteure		
Huurinkomste	9 500	
TOTALE ONTVANGSTES	712 000	833 000
BETALINGS		
Betalings aan krediteure (vir voorraad)	480 000	
Versekering		2 625
Ander bedryfsuitgawes		6 200
Onttrekkings	7 300	
Rente op lening		1 705
Salarisse en lone	52 500	56 175
TOTALE BETALINGS	802 000	777 000
SURPLUS/TEKORT		
OPENINGSALDO VAN BANK	123 000	
SLUITINGSALDO VAN BANK		

22

3.3.1 Bereken: Bedrag vir die lening in Desember 2021

4

3.3.2 Bereken: Die persentasie styging in salarisse en lone

4

3.4 Verskaf TWEE voorstelle aan Shirley hoe sy kan verseker dat krediet slegs aan betroubare mense toegestaan word en TWEE maniere om invorderings van debiteure te verbeter.

VOORSTELLE:

2

MANIERE OM INVORDERINGS VAN DEBITEURE TE VERBETER:

4

V3	45	
----	----	--

VRAAG 4

4.1 Bereken: Totale waardevermindering op voertuie

6

Bereken: Totale waardevermindering op toerusting

7

4.2 Malusi wil twee van die afleweringsvoertuie verkoop en met 'n groter, nuwer model vragmotor vervang. Sy vrou voel dit is nie 'n goeie idee nie.

4.2.1 Verskaf TWEE moontlike redes wat Malusi kan gebruik om sy vrou te oortuig dat dit 'n goeie besluit sal wees.

4

4.2.2 Verskaf EEN rede om sy vrou se gevoelens te ondersteun.

2

4.3 Identifiseer TWEE probleme uit die inligting wat voorsien word. Haal syfers aan. Verskaf in elke geval 'n oplossing vir die probleem wat geïdentifiseer is.

PROBLEEM (met syfers)	OPLOSSING

6

TOTALE PUNTE	25	
-----------------	----	--

TOTAAL: 150

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2022

REKENINGKUNDE V2 NASIENRIGLYN

PUNTE: 150

NASIENBEGINSELS:

1. Tensy die nasienriglyn dit spesifiek voorskryf, is strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde item strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbel penalisering nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat voorsien is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). LET WEL: indien syfers in die nasienriglyn as dele van bewerkings aangedui word, verdien hierdie syfers nie die metodepunt as finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Hierdie nasienriglyne is nie vir verspreiding in die publiek nie omdat sekere items dalk verkeerd hanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. nuanses in sekere vrae.
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. Bewerking beteken 'kontroleer bewerking'. 'Een deel korrek' beteken 'Bewerking en een deel korrek'. LET WEL: bewerking moet +, -, x, ÷, per memo wees.
11. In berekeninge, moet punte nie toegeken word indien noemer en deler omgeruil is nie. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
12. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie. In sulke gevalle, moet die metodepunt nie toegeken word nie. Dui aan d.m.v. ☒.
13. Wees bedag daarop dat party kandidate geldige alternatiewe buite die nasienriglyn verskaf. Let daarop dat een deel kommentaar verskillende aspekte kan bevat.
14. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 8 bladsye.

VRAAG 1

1.1.1 Noem DRIE voordele wat die gebruik van elektroniese fondsoordragte (EFO) inhou.

Enige DRIE van: ✓ ✓ ✓

Veilig / gerieflik / vinnig en maklik / Kan buite bank-ure gedoen word / neem minder tyd in beslag (geen toue) / laer kostes / vinnige terugvoer

3

1.1.2 Verduidelik TWEE aspekte van die besigheidsomgewing wat Beauty moes verander of aanpas om hierdie stelsel te kon implementeer en om te verseker dat dit effektief funksioneer.

TWEE geldige punte ✓✓ ✓✓ deelpunte vir onvolledige/onduidelike antwoorde

- Maak seker sy beskik oor die mees onlangse rekenaarstelsels.
- Internet-toegang (data)
- Opleiding van 'n werknemer / of neem 'n gekwalifiseerde persoon in diens.
- Nuwe reëls en prosedures (interne beheermaatreëls).
- Delegeer gesag / ekstra toesighouding
- Nuwe / hersiene dokumente (skryfbehoeftes) om besonderhede van EFO's aan te teken (in/uit)

4

1.1.3 OPDATERING VAN KONTANTJOERNALE:

KONTANTONTVANGSTEJOERNAAL		KONTANTBETALINGSJOERNAAL	
BESONDERHEDE VAN DIVERSE REKENING	BEDRAG	BESONDERHEDE VAN DIVERSE REKENING	BEDRAG
Totaal a/b	113 800	Totaal a/b	98 400
Huurinkomste ✓	8 200 ✓	Eiendomsbelasting ✓	2 180 ✓
Debiteurekontrole ✓	3 320 ✓✓	Bankkoste ✓ (195 + 155)	350 ✓✓
		Handelsvoorraad ✓	12 300 ✓
		Rente op oortrokke bank ✓	210 ✓
		Versekering ✓	1 340 ✓
		Onttrekkings ✓	630 ✓
	125 320 ✓		115 410 ✓

20

1.2 KREDITEUREREKONSILIASIE

Rekonsilieer die Krediteurgrootboekrekening met die Staat

No.	KREDITEUREGROOTBOEK- REKENING VAN VUYI VERSKAFFERS	STAAT VAN VUYI VERSKAFFERS
Saldo	41 680	26 070
A		+ 4 500 ✓✓
B	- 1 680 ✓✓	
C	+ 200 ✓✓	- 400 ✓✓
D	- 7 600 ✓	
E		- 950 ✓✓
F		+ 3 380 ✓
TOTAAL	32 600 ☒ *	32 600

13

* een deel korrek; moet die beginsaldo's insluit; mag verskillende totale wees

V1	40	
----	----	--

VRAAG 2

2.1.1 Bereken:

Direkte materiaalkoste	
BEWERKINGS	ANTWOORD
$27\,500 + 263\,400 - 9\,200 + 7\,500 - 33\,200$ $\checkmark \quad \checkmark \quad \checkmark \quad \checkmark \quad \checkmark$ Aanvaar alternatieve formate van aanbieding, insluitend 'n grootboekrekening	256 000 ☒ een deel korrek
Direkte arbeidskoste	
BEWERKINGS	ANTWOORD
$(5 \times 1\,520 \times 30) \quad (420 \times 48 \checkmark \checkmark) \quad (10\% \times 248\,160)$ 228 000 ☒ + 20 160 ☒ + 24 816 ☒ $\checkmark \checkmark \quad \checkmark \quad \checkmark$ Aanvaar alternatieve formate van aanbieding, insluitend 'n grootboekrekening	272 976 ☒ een deel korrek

6

7

2.1.2

FABRIEKSBOKOSTE	
TOTAAL AFGEBRING	106 760
Indirekte materiaal	– 3 800 ☒ ☒
Water en elektrisiteit 26 640 ☒ – 22 200 ☒	+ 4 440 ☒
Huuruitgawe 43 200 ☒ – 75 600 ☒	– 32 400 ☒
TOTAAL	75 000 ☒

9

2.1.3 ALGEMENE GROOTBOEK VAN MAHLAPE VERVAARDIGERS

GOEDERE-IN-BEWERKINGREKENING

2020 Mrt.	1	Saldo	a/b	23 444 ☒	2021 Feb.	28	Klaar produktevoorraad ☒ Balanserende bedrag		600 000 * ☒
2021 Feb.	28	Direkte materiaalkoste		256 000 ☒			Saldo	o/b	27 420 ☒
		Direkte arbeidskoste		272 976 ☒					
		Fabrieksbokoste		75 000 ☒					
				627 420					627 420
2021 Mrt.	1	Saldo	a/b	27 420 ☒	*een deel korrek				

8

2.2 MELINDA SE SPEELGOEDWINKEL

2.2.1 **Bereken die gelykbreekpunt vir die jaar geëindig 30 Junie 2021.**

$$\frac{60\,000 \checkmark}{125 \checkmark - 85 \checkmark} = 1\,500 \text{ eenhede } \checkmark$$

40 twee punte

4

2.2.2 **Verduidelik of Melinda tevrede behoort te wees met die vlak van produksie wat vir hierdie finansiële jaar behaal is. Haal syfers aan.**

Kommentaar oor produksie en gelykbreekpunt ✓ syfers ✓✓

Die besigheid het 2 000 eenhede geproduseer, wat 500 eenhede meer is as die gelykbreekpunt /
Melinda behoort tevrede te wees, want sy maak wins op 500 eenhede.

3

2.2.3 **Melinda is besorg oor die beheer oor direkte arbeidskoste per eenheid.**

Verduidelik waarom sy besorg is. Haal syfers aan.

Toename in direkte arbeid van R22 tot R32 per eenheid ✓✓ **OF**
Direkte arbeidskoste per eenheid het met 45,5% vermeerder, maar produksie het slegs met 33,3% vermeerder.

2

Verskaf EEN voorstel hoe sy beheer oor hierdie koste kan verbeter.

Enige EEN voorstel ✓

Verbeter die toesighouding
Stel teikens wat binne normale ure voltooi moet word
Verskaf meer opleiding

1

V2

40

VRAAG 3

3.1 DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE

Maand	Krediet-verkope	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER
SEPTEMBER	490 000	196 000	* 88 200 ✓✓	
OKTOBER	504 000	191 520	201 600	90 720
NOVEMBER	483 000		*183 540 ✓✓	*193 200 ✓✓
DESEMBER	*518 000 ✓			196 840
ONTVANGSTES VAN DEBITEURE			473 340 ✓	480 760 ✓

9

3.2 UITTREKSEL: Kontantbegroting vir die tydperk wat eindig 31 Desember 2021

ONTVANGSTES	NOVEMBER	DESEMBER
Kontantverkope	204 000	222 000 ✓
Kontant van debiteure	473 340 ✓	480 760 ✓
Huurinkomste	9 500	10 260 ✓✓
Rente op vaste deposito	0	3 200 ✓✓
Lening: Rao Bank		186 000 ✓
TOTALE ONTVANGSTES	712 000	833 000
BETALINGS		
Betalings aan krediteure (vir voorraad)	480 000	460 000 ✓✓
Versekering	2 500 ✓✓	2 625
Ander bedryfsuitgawes	8 700 ✓✓	6 200
Onttrekkings	7 300	3 500 ✓✓
Rente op lening		1 705
Salarisse en lone	52 500	56 175
TOTALE BETALINGS	802 000	777 000
SURPLUS/TEKORT	(90 000) ✓✓	56 000 ✓
OPENINGSALDO VAN BANK	123 000	33 000 ✓
SLUITINGSALDO VAN BANK	33 000 ✓	89 000 ✓

22

3.3.1 **Bereken: Bedrag vir die lening in Desember 2021**

$$1\,705 \checkmark \times 12 \checkmark = 186\,000 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

$$11\% \checkmark$$

4

3.3.2 **Bereken: die persentasie styging in salarisse en lone.**

$$\frac{3\,675 \text{ twee punte}}{56\,175 \checkmark - 52\,500 \checkmark} \times 100 = 7\% \checkmark \text{ een deel korrek}$$

4

3.4 **Verskaf TWEE voorstelle aan Shirley hoe sy kan verseker dat krediet slegs aan betroubare mense toegestaan word en TWEE maniere om invorderings van debiteure te verbeter.**

VOORSTELLE: Enige TWEE voorstelle $\checkmark$ $\checkmark$ aanvaar kort stellings

- Kredietondersoek om kredietwaardigheid te bepaal.
- Gaan kredietverwysings na – plekke waar hulle voorheen op krediet gekoop het.
- Gaan diensgeskiedenis na
- Pos- en woonadresse
- ID-dokument
- Bankstaat

2

MANIERE OM INVORDERINGS VAN DEBITEURE TE VERBETER

TWEE geldige beheermaatreëls $\checkmark\checkmark$ $\checkmark\checkmark$ deelpunte vir onvolledige antwoorde

- Stuur state uit / herinner hulle gereeld, en betyds
- Bied kortings en ander insentiewe/aansporings aan vir vroeë betalings
- Hef rente op agterstallige rekeninge
- Moenie meer krediet toestaan indien rekeninge nie betaal word nie.
- Moedig debiteure aan om EFOs of debietorders te gebruik vir maandelikse betalings.

4

V3

45

VRAAG 4

4.1

Bereken: Totale waardevermindering op voertuie

$$1\,260\,000 \times 20\% = 252\,000 \checkmark \checkmark$$

$$340\,000 \checkmark \times 20\% \times 9/12 \checkmark = 51\,000 \checkmark$$

$$\text{Totaal} = 303\,000 \checkmark$$

6

Bereken: Totale waardevermindering op toerusting

$$(115\,000 - 84\,200) \checkmark \times 15\% \times 10/12 \checkmark = 3\,850 \checkmark$$

$$(517\,000 \checkmark - 280\,800 \checkmark) \times 15\% = 35\,430 \checkmark$$

$$\text{Totaal} = 39\,280 \checkmark$$

7

4.2

Malusi wil twee van die afleweringsvoertuie verkoop en vervang met 'n groter, nuwer model vragmotor. Sy vrou voel dit is nie 'n goeie idee nie.

4.2.1

Verskaf TWEE moontlike redes wat Malusi kan gebruik om sy vrou te oortuig dat dit 'n goeie besluit sal wees.

TWEE redes $\checkmark \checkmark$ $\checkmark \checkmark$ deelpunte vir gedeeltelike onvolledige stellings

- Die voertuie is oud en benodig baie geld vir onderhoud.
- Herstelwerk raak ook al hoe meer aangesien onderdele oorwerk word.
- Voertuie het hulle nuttige leeftyd perk bereik (reswaarde / ten volle gedepresieer)
- Sal nie goeie inruilwaarde in die toekoms kan kry nie.

4

4.2.2

Verskaf EEN rede om sy vrou se gevoel te ondersteun.

EEN rede $\checkmark \checkmark$ deelpunte vir onvolledige stellings

- Ekonomie is swak en verkope daal / voertuig sal nie produktief wees nie
- Dit is nie goed vir die besigheid om skuld aan te gaan nie
- Voertuie kan vir korter roetes gebruik word

2

4.3

Identifiseer TWEE probleme uit die inligting wat voorsien word. Haal syfers aan. Verskaf in elke geval 'n oplossing vir die probleem wat geïdentifiseer is.

PROBLEEM $\checkmark \checkmark$ syfer $\checkmark \checkmark$	OPLOSSING $\checkmark \checkmark$
Verkope het gedaal, maar bestuurders ontvang steeds 'n verhoging van R3 850 of 5%	Verander kontrakte na kommissiebasis
Herstelwerk en onderhoud is 'n vaste bedrag van R76 800, selfs al werk die voertuie nie teen hul volle kapasiteit nie	Stel voertuie tot beskiking van ander verskaffers om meer inkomste te verdien
Verkope het gedaal met 15%, maar brandstof en olie het slegs met 2,25% gedaal	Plaas 'n opsporingstelsel op voertuie / verifieer afstande om bestuurders te ontmoedig om voertuie vir ander doeleindes te gebruik / te misbruik

6

V4

25

TOTAAL: 150